

Фитна қачон бошланган ва қаердан келади?

15:00 / 26 февраль 3152

هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضَرَّهٗ فَيَدُحُّ نَع
هُلْ لَّا يَضَرَّ رَمُعَ ذَنْعٍ اُنْكَ : لَاق
عَمَّ سُمُّ كُيَّيَا : لَاقَفُ هُنَّع
هُلْ لَّا يَلَّصُ هَلْ لَّا لُوسَر
، نَتِ فُلَا رُكُّ دَيِّ مَّ لَسَوِ هَيَّ لَع
، هَا نَعَمَّ سُنْحَنُ : مُوقَ لَاقَف
نُونَعَّتْ مُكُّ لَعَلَّ : لَاقَف

هَلْ هَآءِ فِي لُجْرٍ لَأَن تَفِ
كَلْتِ بَلِاقٍ، لَجَّأً: أَوْلَاقٍ؟ هِرَاجٍ وَ
مِآيٍ صِلَاوُةً أَلَّصَلَا أُهُرَّفَكْتُ
عَمَّ سَمُكِيَّ أُنَكَلَوُ، هُةَقَدَّصَلَاوُ
لِاقٍ؟ رِحْبُلَا جُومُ جُومَتِ يَتَّلَا
مُوقِلَا تَكْسَافُ: هُةَفِي دُح
هَلَلَتْنَا بَلِاقٍ، أَنَا: تُتَلُقَفِ
لُوسَرُّتْ عَمَّ سَمُ: تُتَلُقُ؟ كُوبَا
هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَصِ هَلَلَا
ضَرَعْتُ» : لُوقِي مَلَسَوُ
بُولُقِلَا يَلَعُ نَتِفَلَا
يَافُ أَدُوعِ رِي صَحْلَاكِ
هِيَ فَتِكُنْ أَهَبِرْشُ أِبْلَقِ

بَلَقْ يَأُوْءَاذُوْسُ ؕ ءَتَكُنْ
ءَتَكُنْ هِيَ فَتَكُنْ اَهْرَكُنْ اُ
يَلَع رِي صَت يَّتَحْ ؕ اَضْيَب
لُثِمَ ضَيِّبَا يَلَع نِي بَلَق
ءَنْتِ فُءُرُضَتِ اَلْفَ اَفْصَلَا
ضُرَالَاوُتَاوْمُ سَلَا تَمَادَام
زُوْكَلَاكُ اَدَابُرْمُ دُوْسَا رَخَالَاو
اَلْوَا فُوْرَعْمُ فِرْعَايَا اَيِّخَجْمُ
نَمَبِرْشَا اَمَّا اَلَا اَرَكُنْمُ رَكُنِي
ءَتْتَدَحُوْ ؕ ءَفِيْ دَحَلَاقُ ، ؕءَاوَه
اَبَابَا ءَانِيْبَاوَا كَنِيْبَانَا
لَاقَا رَسُكُنِيْ نَا اَلْشَوِيْ اَقَلْعُمُ
وَلَفَا ، كَلَا اَبَا اَلَا اَرْسَاكَا ؕ رَمْعُ

دَاعِي نَاكَ هَلْ عَلَ حَتُّفٌ هُنَا
رَسُوكُنِّي لَبَّ اَلْ تُتْلُقُ
لُجَرَ رَبِّ اَبْلَا لِكِلِ ذُنَّ اَهُتْ تَدَحَّو
اَثِي دَحُّ، تَوْمِي وَ اَلْتَقِي
هَ اَوْرٍ، طِي لْ اَعْلَابِ سِي ل
يِ ذِمَّرْت لْ اَوْنَا خِي شِلَا

Хузайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Умар розияллоҳу анҳунинг олдида эдик. У: «Қай бирингиз Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг фитналар ҳақида гапирганларини эшитгансиз?» деди. Бир неча киши: «Биз эшитганмиз», дейишди. У: «Кишининг аҳли ва қўшниси билан боғлиқ фитнани айтяпсизлар шекилли?» деган эди, «Шундоқ», дейишди. «Унга намоз, рўза ва садақа каффорат бўлади. Аммо қай бирингиз денгиздек мавж урадиган фитна ҳақида эшитган?» деди. Қавм жим бўлиб қолган эди, «Мен», дедим. У: «Сенми? Отангга раҳмат!» деди. Мен шундай дедим: «Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг шундай деганларини эшитганман: **«Фитналар қалбга худди бўйранинг чўпидек кетма-кет келади. У қайси қалбга кирса, унга қора нуқта босилади. Қайси қалб уни инкор қилса, унга оқ нуқта босилади. Охир-оқибат булар икки хил қалбга айланади. Бири сафодек оппоқ бўлиб, токи осмонлару ер бор экан, унга фитна зарар етказмайди. Бири эса қора бўлиб, бир оз оқ аралашган бўлади. У тўнкарилган кўзага ўхшайди. Маъруфни билмайди, мункарни инкор қилмайди. Лекин ўзининг ҳавои нафсига нима тўғри келса, ўшани билади»**. Сўнгра унга «Сен билан унинг орасида ёпиқ эшик бор. У синдирилса керак», дедим. «Синдириладими, отанг ўлгур? Агар у очилса, ўрнига қайтмас экан-да», деди Умар. «Йўқ, синдирилади», дедим. Мен унга ўша эшик ўлдириладиган

ёки ўладиган бир киши эканлигини айтдим. Бу хато бўлиши мумкин бўлмаган гап эди».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ўша синдириладиган эшик – ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг ўзлари эди. У зот ўлдирилгач, гўё фитналарни тўсиб турган эшик синди. Умар розияллоҳу анҳудан кейин фитналар пайдо бўла бошлади. Ҳазрати Усмон розияллоҳу анҳунинг даврларида эса фитна авж олиб, мусулмонлар бошига кўпгина мусибатлар тушди.

يَضَرُّ وَرَمَعِ نَبِ دِي غَسِّ نَعِ
أَسْلَجُ أَجُّ تُنُّكَ : لَأَقُ هُنَّعُ هَلَلِ
هُ هَلَلِ يَضَرُّ رَؤْيِرُهُ يَبَأْغَمِ
يَبْنَلِ دِجْ سَمِ يَفُ هُنَّعِ
مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلِ يَلَصِ
رَؤْيِرُهُ وَبَأْ لَأَقُ ، نَأُورَمِ أَنْعَمِ وَ
قُودُصَمُ لَأَقِ دَأُصَلِ لَأُتُعَمِ سِ
يَلَعِ يَتَّمُ أَعْ كَلَهَ « : لُوقِي
. » شَيْ رُقُ نَمِ هَمْلُ غُ يَدِي
هَلَلِ أَعْلُ : نَأُورَمِ لَأَقِ فِ

وَبَأْ لَاقِفَ ، مَلْغَمٌ هَيْلَعٌ
لَوْ قَأْنَا تَيْشٌ وَ لَ : زَيْرُهُ
نَالُفٌ يَنْبَوِ نَالُفٌ يَنْبُ
: يَحْيَى نَبُ وَ زَمَعٌ لَاقُ ، تَلَعَفَلُ
يَلِإِ يَدَجَعَمُ جُحْأُ تَنْكُفُ
أُوكَلَمَ نِيحَ نَأُورَمُ يَنْبُ
أَنَامْلُغُمُ هَارُ إِذِإْفُ ، مَأْشَلِإِبُ
ءَالُؤُهُ يَسَعُ : أَنَلَلِاقُ أَثَادِحُ
تَنَأُ : أَنَلُوقُ ، مُهُنَمُ أُونُوكَيْ نَأُ
: دَمُحُ أَوِ نَأْخِي شَلِإُ هَأُورُ . مَلْغَمُ

Саъид ибн Амр розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Абу Хурайра билан Набий алайҳиссаломнинг масжидларида ўтирган эдик. Марвон ҳам биз билан эди. Абу Хурайра: «Мен Содиқул-масдуқ соллаллоху алайҳи васалламнинг **«Умматимнинг ҳалокати қурайшлик болаларнинг қўлида»**, деганларини эшитганман», деди. Марвон: «Ўша болаларга Аллоҳнинг лаънати бўлсин!» деди. Шунда Абу Хурайра: «Агар Бану Фулон, Бану Фулон дейишимни истасанг, айтаман», деди.

Амр ибн Яҳё айтади: «Ҳоқимият Бану Марвон қўлига ўтганида, Шомда турганида бобом билан чиқар эдим. Бобом уларнинг ёш йигитлар эканини кўриб, «Мана шулар ўшалар бўлса керак», дер эди. Шунда биз «Буни сиз биласиз-да», дер эдик».

Икки шайх ва Аҳмад ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ривоятга суянган баъзилар «Эҳтимол, умматнинг ҳалокатига сабаб бўлганлар Бану Марвон бўлса керак», дейдилар.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نُبَا نَع
هُلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا عَمَّ سُهُنَا
لَبُقَاتُ سُمَّ وَهَوَّ مَلَّسَ وَهَيَلَع
نَا إِلَا «لُوقِي قُرْشَمُ لَا
ثِيحُ نَمَّ أَنْ هَهَّ نَتِفَلَا
هَاور. «نَا طِي شَلَا نُرَقُ غُلُ طِي
يَذِمُّ رَّتَلَا وَنَا خِي شَلَا

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Мен Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг машриқ томонга қараб,
«**Огоҳ бўлинглар, фитна мана шу томонда, шайтоннинг шохи
чиқадиган тарафда**», деганларини эшитганман».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Уламоларимиз «шайтоннинг шохи» деган ибора ҳақида бир неча хил фикрлар айтганлар.

Довудий «Ҳақиқатан ҳам шайтоннинг иккита шохи бор», деган.

Ҳиравий эса «Унинг икки шохи – бошининг икки тарафидир», деган.

Баъзилар «Шайтоннинг шохидан мурод унинг қувватидир», деганлар.

Пайғамбар алайҳиссаломнинг машриққа ишора қилишларининг маъноси – ўша пайтда машриқ тарафда куфр аҳли яшаган.

هُلِّلَايْلَ صَيَّبْنَا نَعُهُ نَعَو
مُهَّلَا: لَأَقَمَّ لَسَوِ هَيْلَع
مُهَّلَا، أَنْمَأَشِي فِ أَنْ لِكِرَاب
، «أَنْ نَمِي فِي أَنْ لِكِرَاب
يَفَوْ هَلِّلَا لُوسَرَاي: أَوْلَاق
لِكِرَابٌ مُهَّلَا» : لَأَق، أَنْ دَجَنْ
لِكِرَابٌ مُهَّلَا، أَنْمَأَشِي فِ أَنْ ل
أَي: أَوْلَاق، «أَنْ نَمِي فِي أَنْ ل
، أَنْ دَجَنْ يَفَوْ هَلِّلَا لُوسَرَا
: عَثَلَاثَلَا يَفَلَأَقُهُ نُظَافُ

نَتِفْلَاوُ لَزَالُ كَانُهُ
نَرَقُ غُلَطِي أِهَبَو
يِرَاخُ بَلَا هَاوَر . «نَاطِيَّ شِلَا
يِذِمُّرَّتْ لَاو»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Наждни ҳамми?» дейишган эди, яна **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули, Наждни ҳамми?» дейишган эди, менимча, учинчисида: **«У ерда зилзилалар, фитналар бўлади, у ердан шайтоннинг шохи чиқади»**, дедилар.

Бухорий ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Баъзи уламолар «Пайғамбар алайҳиссалом Нажд ҳаққиға дуо қилмаганларининг сабаби ўша вақтда у юртнинг аҳли кофир бўлганидир», дейдилар. Нажд Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ тарафдир.

هَلَلَا لُؤْسَرَجَرَحَ : لَأَقُ هُنَّ عَو
نَمَّ مَلَسَوِ هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
سُأَرُ : لَأَقَفَ شَيْئًا عِ تَيْب
ثَيْحُ نَمَّ أَنْ هَهُ نَمَّ رَفُكُلَا

«نَاطِيَّ شِلْا نُرَقُّعُ لَطِي مَلْسُمُ هَاوَر. قَرَشَمَلَا يَنْعِي»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Оишанинг уйидан чиқиб,
**«Куфрнинг боши мана бу ёқда, шайтоннинг шохи чиқадиган
тарафда»**, дедилар, яъни машриқда».

Муслим ривоят қилган.

Шарҳ: Дарҳақиқат, кейинчалик Пайғамбар алайҳиссаломнинг ушбу мўъжизалари ўз тасдиғини топди. Кўпгина фитналар айнан Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ бўлган тарафдан чиқди. Кейинчалик яъжуж-маъжужнинг ҳам, Дажжолнинг ҳам машриқдан чиқиши айтилган.

«Фитналар ва Қиёмат аломатлари» китобидан